

SMERNICE ZA OPORAVAK POLJOPRIVREDE REPUBLIKE SRBIJE

Implementacija predloženih mera omogućila bi stabilan razvoj poljoprivrede, povećala konkurentnost srpskih proizvoda i doprinela ekonomskom razvoju ruralnih oblasti.

1. Unapređenje zakonske regulative i sistema kontrole bezbednosti i kvaliteta hrane, poljoprivrednih proizvoda i inputa

Na domaćem tržištu su prisutni proizvodi čiji je kvalitet niži u poređenju sa odgovarajućim proizvodima na tržištima razvijenih zemalja, a što je delom rezultat nedovoljne usklađenosti i neadekvatnog sprovođenja važeće zakonske regulative. Ovome doprinosi i rad inspeksijskih službi koji nije na zadovoljavajućem nivou, što otvara prostor za brojne zloupotrebe i koruptivne aktivnosti. Pored toga, sistem kontrole hrane, poljoprivrednih proizvoda i inputa je podložen uticajima pojedinih interesnih grupa sa negativnim posledicama (opadanje kvaliteta proizvoda na tržištu, gubljenje poverenja domaćeg stanovništva i korisnika na inostranim tržištima).

Usklađivanje zakonske regulative proizvodnje i uvoza hrane, poljoprivrednih proizvoda i inputa sa regulativama i standardima tržišta razvijenih zemalja bi doprinelo usvajanju viših standarda i poboljšanju kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Potrebno je ojačati rad inspeksijskih službi, povećati broj inspektora, obezbediti adekvatan materijalni status inspektora, kao i punu nezavisnost, transparentnost i kontrolu u radu inspeksijskih službi. Postojeći sistem nacionalnih referentnih laboratorija treba unaprediti u funkcionalnom i organizacionom smislu, dopuniti u nedostajućim poljima rada i obezbediti međunarodnu akreditaciju visokog nivoa referentnosti.

2. Dugoročan i predvidiv sistem mera podrške poljoprivredi

Sistem mera, davanja i podrške usmeren ka poljoprivredi se trenutno uspostavlja na godišnjem nivou, ne kroz dugoročna sistemski rešenja, već putem uredbi i hitnim rešavanjem gorućih problema.

Sistem mera, davanja i podrške usmeren ka poljoprivredi mora biti ciljan, jasan, dugoročan (minimum 5 godina unapred) i predvidiv za same korisnike mera podrške. Budući sistem mera podrške mora biti jasan i transparentan, kako bi se mogli pratiti obimi ulaganja u određene sektore/regione poljoprivredne proizvodnje, ali istovremeno pratiti i efekti korišćenja finansijskih sredstava plasiranih posredstvom mera podrške. Sistemskim praćenjem realizacije mera podrške bi se smanjio nivo zloupotreba i nenamenskog trošenja sredstava.

3. Efikasno rešavanje problema tržišnih viškova/manjkova hrane, poljoprivrednih proizvoda i inputa

U dosadašnjoj praksi, aktivnost robnih rezervi i nadležnih institucija bila je po pravilu zakasnela, i često inicirana protestima poljoprivrednika. Efekti takvih zakasnelih mera su bili ograničenog dometa i rezultirali su velikim gubicima poljoprivrednih proizvođača.

U poremećenim uslovima na tržištu hrane i poljoprivrednih proizvoda, robne rezerve i nadležne institucije treba proaktivnije da reaguju u pravcu organizovanog otkupa viškova proizvoda čime bi se obezbedila veća tržišna sigurnost poljoprivrednih proizvođača.

4. Regionalizacija poljoprivredne proizvodnje i profesionalizacija poljoprivrednika

Neophodno je izvršiti regionalizaciju najvažnijih sektora poljoprivredne proizvodnje (ratarstvo, povrtarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo, stočarstvo i dr.) prema pogodnosti samog regiona konkretnoj poljoprivrednoj proizvodnji (reljef, zemljište, hidrološke karakteristike, nadmorska visina, mikroklimatski parametri, uticaj klimatskih promena i dr.). Istovremeno je potrebno uspostaviti sistem profesionalizacije u poljoprivredi kroz opredeljenje i klasifikovanje nosioca registrovanih poljoprivrednih gazdinstava kao profesionalnih poljoprivrednika (prema obimu proizvodnje, tipu i vrsti proizvodnje, regionalnoj specifičnosti proizvodnje i sličnim kriterijumima). Ovaj proces podrazumeva planski i kontinuirani pristup edukacijama profesionalnih poljoprivrednih proizvođača.

Na osnovu regionalizacije i profesionalizacije, potrebno je reformisati sistem podsticaja koji uvažava regionalne karakteristike i pogodnosti za pojedine vidove poljoprivredne proizvodnje. Sprovođenje ovih mera bi doprinelo povećanju obima i efikasnosti poljoprivredne proizvodnje. Reformisani sistem podsticaja i stimulativnih mera bi doprineo oporavku i unapređenju demografske i ekonomske slike sela.